

Prosjektrapport 2012

**Universell utforming i Hedmark og Oppland
Ingen hemmes, ingen glemmes.**

Innhold

1. Innledning.....	3
2. Organisering og forankring.....	4
3. Metode.....	6
4. Oppnådde resultat	7
A. H1: Integrere universell utforming i regional virksomhet og være forbilde for fylker og kommuner.....	7
B. H2: Bistå kommunene innenfor eget fylke til å bli gode på universell utforming.	7
C. H3: Være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for universell utforming ved å ta initiativ og medvirke i ulike nettverk og samarbeidsfora.	8
D. H4: Initiere og delta i delprosjekter sammen med kommuner, nasjonale og/eller regionale kompetansemiljøer.	8
E. H5: Aktiv og utadrettet kunnskaps- og resultatformidling.	9
F. Nasjonale mål i hht nasjonal handlingsplan.	9
Alle kommunesentra skal være universelt utformet innen 2015.	9
Alle kommuner skal ha friluftsområder for allmennheten som er universelt utformet.	9
Alle kommuner skal ha kommuneplan som implementerer universell utforming innen 2015.	9
Alle regionale planer skal ha implementert universell utforming innen 2015.....	9
G. Regionale mål i hht regional handlingsplan.....	9
Oppfølging av universell utforming-kontaktpersonene i kommunene.....	9
Studietur.....	10
Konferanser og seminarer	10
H. Prosjekt mål i hht regional handlingsplan. Måloppnåelse egne satsningsområder.....	10
Ressursgruppe reiseliv.....	10
Ressursgruppe folkehelse.....	12
Ressursgruppe transport.	12
Ressursgruppe stedsutvikling.	13
5. Økonomi.....	13
6. Gjevinstrealisering.....	14
7. Endringer og tillegg	15
8. Prosjekt faglig evaluering	15
9. Dokumentasjon	15
10. Rapport fra RLF.....	16

1. Innledning.

Jobben med prosjektet startet allerede i 2009. Det ble sendt søknad om deltagelse i Miljøverndepartementets pilotfylkessatsningen, K1, for universell utforming fra fylkeskommunene og fylkesmennene i Hedmark og Oppland den 31.03.09. Søknadene ble politisk behandlet i fylkeskommunene. Fellessøknaden anses som et dokument som sikrer den politiske forankringen og viser det felles ansvaret for gjennomføringen av prosjektet.

I brev av 29.05.09 ble Hedmark og Oppland valgt ut av Miljøverndepartementet og innvilget status som pilotfylker sammen.

Vår visjon:

Ingen hemmes – ingen glemmes. Nødvendig for noen, bra for alle.

Piloten i Hedmark og Oppland er altså forankret politisk i begge fylker og i begge fylkesmennenes lederforum. Fylkes rådene for mennesker med nedsatt funksjonsevne uttaler i forbindelse med denne prosessen at dette er et viktig signal til alle som jobber med universell utforming. De mener at et så stort tema som går på tvers av sektor og fag vil stille store krav til samarbeid og organisering.

Arbeidsgruppen som da ble nedsatt har i perioden fra vi ble pilotfylker hatt hyppige møter om videre framdrift og våre utfordringer. I august 2009 ble det samlet 30 nøkkelpersoner til idèdugnad i Lillehammer som en kick-off for pilotprosjektet.

Pilotprosjektet har egen nettside: www.uu-innlandet.no. Her finnes prosjektbeskrivelsen fra oppstarten og handlingsplanen for 2011-2012, og ellers annen informasjon fra prosjektet. Prosjektplanen finnes på: <http://www.oppland.no/Universell-Utforming/Prosjektbeskrivelse-Ingen-hemmes-ingen-glemmes/>

Prosjektbeskrivelsen ble utarbeidet i en gruppe bestående av representanter fra fylkeskommunen og fylkesmannen i Hedmark og Oppland. Den er forankret politisk.

Ønskede merverdier ved å arbeide sammen som pilotfylker var:

Universell utforming vil komme høyere på dagsorden – både politisk og administrativt

Det vil settes høyere ambisjoner for å finne universelt utformede løsninger på flere samfunnsområder. Status som pilotfylke vil gi større mulighet for å påvirke andre aktører – både i offentlig, privat og frivillig sektor.

En felles pilotfylkesatsing for Hedmark og Oppland vil gi større kompetanseløft både for fylkesnivået og for kommunene enn en satsing der kun ett av fylkene blir med. Det etablerte, gode samarbeidet fra pilotkommunesatsingen videreføres.

Mange samarbeidsaktører er organisert med Hedmark og Oppland som felles målområde, og det vil være enkelt å gjennomføre mange tiltak samlet for de to fylkene.

Som pilotfylker skal Hedmark og Oppland i tillegg skape merverdier utover det ordinære ansvaret. Ekstra innsats vil derfor settes inn for felles nasjonale mål og 4 prioriterte satsningsområder. Fylkene har sine ordinære ansvarsområder: egne virksomheter og som regional utviklingsaktør, inkludert veiledning for kommunene. Fokus på universell utforming innenfor disse områdene skal gjennomføres uavhengig av pilotstatusen.

2. Organisering og forankring

I Hedmark og Oppland er fylkeskommunene og fylkesmennene formelle eiere av pilotprosjektet.

Prosjektet er organisert med ei styringsgruppe, ei prosjektgruppe samt ei ressursgruppe for hver av de fire fokusområdene vi har valgt ut. Det har vært ansatt en prosjektkoordinator i full stilling gjennom hel prosjektperioden. Prosjektkoordinator har hatt delt kontorsted mellom Hamar (Hedmark fk) og Lillehammer (Oppland fk).

Prosjekteier er styrets leder, Reidun Gravdahl, politiker, OFK.

Styret er bestående av representanter fra eierne; Oppland fylkeskommune ved Reidun Gravdahl, Hedmark fylkeskommune ved Anders Paulsen, fylkesmannen i Oppland ved Sigurd Tremoen og fylkesmannen i Hedmark ved Bernhard Caspari. I tillegg er Rådene for mennesker med nedsatt funksjonsevne (Senere RLF) i både Hedmark og Oppland representert ved hhv Maj Stenersen Lund og Bjug Ringstad. I tillegg er prosjektkoordinator sekretær for styret.

Videre er prosjektet organisert med ei prosjektgruppe. Denne består også av representanter fra de fire eierne: Hedmark fylkeskommune ved Øystein Sjølie, Oppland fylkeskommune ved Kristin Loe Kjelstad og Magne Flø, fylkesmannen i Hedmark ved Hilde Smestad, fylkesmannen i Oppland ved Therese Gjersøe Hole. Også her er Rådene i begge fylkene representert ved Maj Stenersen Lund (Hedmark) og Bjug Ringstad (Oppland). Kommunene som er tilknyttet K1-tiltaket er også representert i denne gruppa. Fra prosjektets start var Hans Petter Olsen representant fra Gjøvik og Vestre Toten. Han har gått over i ny stilling ved universell utforming-laben ved høgskolen i Gjøvik, men sitter fremdeles i gruppa. I tillegg deler representanter fra pilotkommunene Hamar og Gran en plass i prosjektgruppa. Tidligere har representanter fra ressurskommunen Eidskog sittet i gruppa. Til slutt sitter prosjektkoordinator også i denne gruppa.

Pilotprosjektet har valgt fire satsningsområder; folkehelse, stedsutvikling, reiseliv og transport. Her er det satt ned ressursgrupper for alle områdene.

- Reiselivsgruppa består av Tore Haug fra NHO innlandet, Liv Bjerke fra Oppland fk, Torunn Kornstad fra Hedmark fk (Tok over etter Kjetil Nordheim i oktober), Jan Pallin fra RLF i Hedmark og Palmar Ruste fra RLF i Oppland.
- Folkehelsegruppa består av Ane Bjørnsgård, Oppland fk, Jan Halvor Midtmageli, Oppland fk, Tom Henning Hovi, Oppland fk, Wibeke Børresen Gropen, tidligere Hedmark fk, nå Ofk, Lisa Moan, Hedmark fk, Randi Wahlsten, Hedmark fk, Terese Gjersøe Hole, Fylkesmannen i Oppland, Berit Staff Johnsen, Fylkesmannen i Hedmark, Iver Hofsmarken, RLF Hedmark og Marthe Kråbøl, RLF Oppland.
- Stedsutviklingsgruppa består av Tove Krattebøl fra Hedmark fk og Per Erik Fonkalsrud fra Oppland fk, samt Liv Leine fra RLF Oppland og Torill Heggen Munk fra RLF Hedmark.
- Transportgruppa består av Kåre Chatrick Østlie fra Hedmark trafikk, Geir Hestetræet fra Opplandstrafikk, Magne Flø, Oppland fk, Øystein Sjølie, Hedmark fk, Svein Tore Iversen, blindedeforbundet/ Ofk, Reidun Aaboen, RLF Oppland, Hans Thynnerstedt, RLF Hedmark.

Prosjektkoordinator sitter som medlem i alle ressursgruppene.

I Hedmark fylkeskommune er det to grupper som har jevnlig møter med fokus på universell utforming. Disse gruppene er organisert uavhengig av pilotprosjektet, men prosjektkoordinator blir invitert til å delta på møtene.

Transport og universell utforming: Hedmarktrafikk, Hedmark fylkeskommune, samferdsel, Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne, Statens vegvesen

Tverrsektoriell gruppe: Reiseliv, folkehelse, eiendom, samferdsel, friluftsliv, kommunikasjonsavdelingen og rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne.

Det finnes ikke tilsvarende tverrsektorelle grupper i Oppland fylkeskommune. Men bla fagenhet eiendom og informasjon jobber systematisk med universell utforming.

I Hedmark og Oppland har vi følgende ressurs-, tiltaks- og pilotkommuner. Ressurskommuner fra runde 1 er (Kongsvinger), Eidskog og Gjøvik/ Vestre Toten. Pilotkommuner er Hamar, Løten, Stange, Tynset og Gran. I 2010 fikk Østre Toten, Søndre Land og Nordre Land stimuleringsmidler. I 2012 ble Sel og Jevnaker nye tiltakskommuner. Alle disse kommunene blir invitert med på K1-arrangement i regi av MD. I Hedmark og Oppland er det til sammen 46 kommuner. Vi har oppnådd en deltakelse med dette på 28 %. (Regner vi med Kongsvinger som var med i første runde før 2009, ender vi opp på hele 30 % deltakelse.)

Alle pilotkommunene har i prosjektperioden arrangert kompetansehevende kurs i sine kommuner og har egne ressursgrupper i kommunene som har fokus på universell utforming.

Kort oppsummering fra noen av pilotkommunene:

Hamar har: Avholdt fagseminar om universell utforming i uterom arrangert i Hamar rådhus 31.01.2012 med 120 deltakere. Arrangert i samarbeid med Løten og Stange.

Utarbeidet brosjyren "Test butikken din! Er den universelt utformet?" ble delt ut til butikkene i sentrum. Medlemmene i Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne og ressursgruppen samarbeidet om å oppsøke butikkene og dele ut brosjyren.

Jobbet med oppfølging av pilotprosjektene for universell utforming: ombygging av Strandgata og Ankerskogen svømmehall sammen med Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Løpende samarbeid med prosjektledelsen i ulike faser av prosjektene.

Ferdigstilt formingsveileder for universell utforming for Hamar sentrum. Den ble utarbeidet og politisk vedtatt som gjeldende. Målet er å gi gater, fortau og plasser et enhetlig preg med hensyn til universell utforming når det gjelder hovedform, materialbruk og møblering m.m.

Deltakelse i samlinger i K1-nettverket. Hele ressursgruppen deltok i seminaret "Eit steg hit og eit steg dit" i Bergen.

Gran kommune har: Laget brosjyren: «29 spørsmål om hvor tilgjengelig din butikk er».

Hatt åpen temakveld for byggebransjen der uu var et av temaene.

Hatt samlet opplæring for planutvalg og rådet for funksjonshemmede etter K5 programmet.

Kartlagt over 40000 kvm av egne publikumsbygg.

Deltatt på noen nettverkssamlinger i K1 programmet.

Deltatt på temasamlinger i regi av pilotprosjektet til Hedmark og Oppland.

Skrevet om uu i vår faste spalte om folkehelse samt om sunt i avisen Hadeland.

Jobber systematisk for å ivareta uu i reguleringsplaner.

Ressursgruppen for uu i kommunen planlegges videreført.

Løten kommune har fortsatt med "Kompetansegruppe for Universell utforming". Den er sammensatt på denne måten: Ergoterapeut, Fysioterapeut, Leder Bolig og vedlikeholdsseksjonen, Leder Teknisk drift, Byggesaksbehandler, Leder for Teknisk forvaltning og Representant fra Rådet for mennesker med nedsatt funksjonsevne. Gruppen har gjennom året hatt møtevirksomhet hvor saker om universell utforming har blitt tatt opp, diskutert konkrete saker, gitt uttalelser i forhold til tegninger, startet opp gjennomgang av kartlegging på kommunehuset for å få mer fokus på konkrete tiltak, leder for gruppen har vært i lokalavisen i forhold til universell utforming og jernbaneundergang.

Løten kommune har i samarbeid med Hamar og Stange arrangert seminar: "Universell utforming i offentlige uterom og sentrumsområder". Målgruppen for seminaret var entreprenører, konsulenter, utbyggere, anleggsgartnere, arkitekter, gårdeiere, sentrumsforeninger, politikere, fagfolk i kommunen og brukerrepresentanter.

Løten kommune jobber med å arrangere undervisning om universell utforming for vaktmestere. Starter i 2013.

Hver kommune i begge fylkene, 48 kommuner hvor 26 er i Oppland og 22 er i Hedmark, har en kontaktperson på universell utforming. Fram til mars 2012 ble det sendt månedsbrev til kontaktpersonene med ny informasjon. Etter mars ble det sendt info på mail ved behov når det kom nyheter eller invitasjoner til kurs el lign. Kontaktpersonene ble i månedsbrev av mars 2012 oppfordret til å komme med betraktninger/ tilbakemeldinger rundt hva det burde være fokus på det siste året av pilotprosjektet. Det kom svært få tilbakemeldinger.

Det var i løpet av 2012 planlagt samlinger for alle kontaktpersonene, noe det ikke ble noe av. Det har gjennom det siste året blitt sendt ut to info-brev (pr mail) til alle universell utforming-kontaktpersonene. Det er parallelt sendt ut ad-hoc-info på mail når dette har vært påkrevd.

Pilotkommunene er representert i prosjektgruppa.

3. Metode.

Prosjektkoordinator er pådriver og organisator for arbeidet med pilotprosjektet i Hedmark og Oppland. Prosjektkoordinator har ansvar for møteinnkallinger, skriver referater fra møtene og samordner saker.

Det er utarbeidet en handlingsplan for prosjektet. Det er prosjektkoordinator i samarbeid med ressursgruppene og prosjektgruppa som setter ned handlinger og mål i handlingsplanen. Styringsgruppa godkjenner handlingsplanen.

Handlingsplanen er utarbeidet med nasjonale mål, regionale mål og prosjektmål. Handlingsplanen brukes operativt som en arbeidsplan og arbeidsoppgaver fordeles etter denne på møtene i ressursgruppene/ prosjektgruppa. De enkelte sektorene har ansvar for å gjennomføre målene på sine aktuelle fagområder. Handlingsplanen endres underveis ved behov. Prosjektstyret godkjenner også handlingsplanen ved hver endring.

Internt i organisasjonen er det mange samarbeidsmøter med utveksling av kompetanse, med fokus på universell utforming. Mye kontakt foregår også på mail og telefon. Eksternt er prosjektkoordinator rådgiver i en del utvalgte prosjekter i begge fylkene. Kommuner, bedrifter, organisasjoner og enkeltpersoner ber om råd i forhold til konkrete problemstillinger og om lovverk, ideutveksling, mulige løsninger, forespørsel om foredrag/ innlegg og annet.

Prosjektets egen nettside blir brukt til formidling av arbeidet i ressursgruppene, og til nyheter generelt i fylkene og kommunene. Nettsiden er ikke bra nok. Prosjektkoordinator oppdaterer den ikke ofte nok, og den brukes ikke etter intensjonen. Men her kunne også kommunene blitt enda bedre på å gi innspill på gode eksempler mm.

4. Oppnådde resultat

Her skal vi presentere pilotprosjektets måloppnåelse på først de nasjonale hoved- og resultatmålene fra K1-tiltaket, deretter på egne regionale- og prosjektmål.

Overordnet mål for pilotprosjektet pr 1.1.2013 var: I Hedmark og Oppland skal universell utforming være integrert og synliggjort i samfunnsutviklingen. Konklusjon fra styringsgruppa den 9. januar 2013 er at vi ikke har nådd det målet, men at retningen er tydelig positiv og at det har skjedd mye i forhold til universell utforming i fylkene de siste 10 årene og at piloten er en betydelig bidragsyter og pådriver i så måte.

Først presenteres tiltak og påfølgende resultat i Hedmark og Oppland fra Regjeringens handlingsplan «Norge universelt utformet 2025», hovedmål fra nasjonal prosjektbeskrivelse.

A. H1: Integrere universell utforming i regional virksomhet og være forbilde for fylker og kommuner.

Universell utforming har vært et politisk resultatmål i Regional Handlingsplan i Ofk gjennom hele perioden. Plan for fysisk aktivitet i Hfk (2009) inneholder konkrete mål om universell utforming. Det ligger føringer for universell utforming i det fylkeskommunale folkehelsearbeidet, Hfk. Universell utforming er en premiss i Regional folkehelseplan, Ofk (2012-16). Universell utforming er et mål i prioriteringsdokument for folkehelse, Hfk. I regional samferdselsplan, Hfk. Universell utforming er en premiss for tildeling av LUK-midler, universell utforming er også med i oppdragsbrevet fra Innovasjon Norge i begge fylkene etter påtrykk fra pilotprosjektet/ reiselivsgruppa.

Det jobbes med universell utforming innad i administrasjonene i begge fylkeskommunene i de respektive avdelingene. Eiendom, informasjon mv.

B. H2: Bistå kommunene innenfor eget fylke til å bli gode på universell utforming.

Det oppfordres til bruk av kompetanseverktøyet K5. Det blir presentert i alle anledninger hvor det er mulig og naturlig langs med prosjekttiden. KS tar del i jobben med å spre informasjon om K5 gjennom bla deres felles informasjonsbrev til kommunene. Det er avholdt møter med K5 instruktørene og dibk har hatt seminar med K5 instruktørene.

Det ble i 2012 etablert 2 nye foregangskommuner under K1-paraplyen i våre fylker. Det vil si at det nå er 13 (14) kommuner som er med i K1-prosjektet. Det er over 25 %, som er det nasjonale målet. Alle kommunesentraene i begge fylker er nå kartlagt i forhold til tilgjengelighet. Dette er gjort i nært samarbeid med Statens Kartverk.

Det er foretatt kartlegging av 20 rådhus fordelt i begge fylkene tidligere i prosjektperioden. Det er satt av penger på budsjettet for 2012/13 til stimulering til de resterende kommunene til å kartlegge rådhusene sine.

C. H3: Være dialogpartner og bidragsyter i det nasjonale arbeidet for universell utforming ved å ta initiativ og medvirke i ulike nettverk og samarbeidsfora.

Gjennom 2012 er det arbeidet med å få Sogn og Fjordane som vennskapsfylke. Det var planlagt et besøk fra S&F hvor de skulle ta del i våre møter på bla stedsutvikling i forbindelse med er prosjekt i S&F. Pga sykdom ble det ikke noe av dette møtet. Videre er Oppland og Hedmark er med i reiselivsatsningen Fjell Norge. I dette samarbeidet er også Buskerud og Telemark. Disse fylkene ble, sammen med S&F, invitert til uu-konferansen piloten avholdt i november.

Buskerud og Oslo har også vært mye i kontakt med prosjektet pga satsningen på universell utforming og reiseliv.

Piloten ved Hedmark fk har engasjert medielinja ved Katta vgs i Hamar til å lage en roadmovie om universell utforming i kommunesentret. Denne filmen kan i etterkant brukes nasjonalt.

Prosjektet har lagd tre brosjyrer til allmenn bruk; universell utforming i kommunal planlegging (2012), universell utforming i reiselivet (2011) og universell utforming av friluftsområder (2011).

Prosjektet har også innledet samarbeid med KS i innlandet. Med fokus på kompetansespredning/ formidling. Gjennom dette samarbeidet holdes temaet universell utforming varmt også etter prosjektets slutt.

Representanter fra pilotprosjektet sitter i nasjonale fora i forbindelse med arbeidet med K1: nasjonal transportgruppe, gruppe for rapport for det nasjonale prosjektet, prosjektgruppe for nasjonal avslutningskonferanse.

D. H4: Initiere og delta i delprosjekter sammen med kommuner, nasjonale og/eller regionale kompetansemiljøer.

I løpet av 2012 er det kartlagt 60 reiselivsbedrifter i samarbeid med Norsk turistutvikling AS som er en regional kompetanseaktør på reiseliv.

Prosjektet har videre samarbeid med Statens kartverk i forbindelse med kartlegging av kommunesentra og friluftsområder.

Vi har også samarbeid med Høgskolen i Gjøvik; GIS-studenter og universell utforming-laben. Det har blitt avholdt en forelesning og HIG og piloten skal samarbeide om GIS-dag. En av GIS-studentene er også ansatt som kartlegger. I tillegg sitter det en representant fra universell utforming-laben i prosjektgruppa.

Videre har prosjektkoordinator hatt samarbeid med Høgskolen i Lillehammer og holdt forelesning om uu og K5for vernepleiestudentene. HIL tilbyr reiselivsutdanning. Derfor ble det valgt å legge prosjektets hovedkonferanse nettopp til HIL for å bruke dette som springbrett for mer samarbeid.

Vi har nå etablert et samarbeid med KS i Hed/Opp.

Av delprosjekter sammen med kommunene har pilotkommunene og det regionale pilotprosjektet utstrakt kontakt og utveksler erfaringer og kompetanse jevnlig.

Det har vært et nært samarbeid med Statens Kartverk i forbindelse med kartlegging av kommunesentra og friluftsområder. Kartlagte områder ligger på tilgjengelighetsportalen.no.

E. H5: Aktiv og utadrettet kunnskaps- og resultatformidling.

Vi har etablert en egen nettside hvor intensjonen er å legge ut gode eksempler, nyheter og informasjon til nytte for de deltakende parter i pilotprosjektet og kommunene i tilknytning til denne – www.uu-innlandet.no.

Prosjektet har hatt mediedekning jevnt gjennom hele prosjektperioden, bla gjennom reportasje i forbindelse med kartlegging av Peer Gynt-arrangementet sommeren 2012. Prosjektet ble presentert i magasinet Rom For Alle som et innstikk i Dagbladet høsten 2012.

Vi avholdt også egen konferanse om universell utforming i november 2012. Denne hadde hovedfokus på resultatoppnåelse og veien videre.

Universell utforming blir også presentert på de fora og i de anledningene det er mulig; på møter i RLF i begge fylker, på regionsamlinger mv.

Prosjektet har avholdt studietur i oktober 2012. Dette var et samarbeid mellom fylkeskommunene og ble administrert i stor grad av koordinator for barn og unge i Hedmark f.kom.

F. Nasjonale mål i hht nasjonal handlingsplan.

Følgende mål er prioritert fra prosjektets side og listet opp i regional handlingsplan.

Alle kommunesentra skal være universelt utformet innen 2015.

Hedmark og Oppland har svart på dette ved å starte med å kartlegge alle kommunesentra i begge fylkene som en start. Det jobbes med hva denne kunnskapen kan brukes til.

Alle kommuner skal ha friluftsområder for allmennheten som er universelt utformet.

I Hedmark og Oppland er det kartlagt friluftsområder i 13 av de 48 kommunene i fylkene. Det er satt av penger fra prosjektets side og planlagt kartlegging av ytterligere 6 friluftsområder. Pga forsinkelser og snøfall høsten 2012 utsettes dette til 2013.

Alle kommuner skal ha kommuneplan som implementerer universell utforming innen 2015.

Kommuneplaner ble telt i 2011, og var planlagt telt i november 2012 også. Dette ble ikke gjennomført etter planen, men det oppfordres til å gjøre dette i løpet av våren 2013.

Alle regionale planer skal ha implementert universell utforming innen 2015.

Prosjektet har lagt vekt på kunnskapsformidling slik at de regionale aktørene har kjennskap til universell utforming og hvordan ivareta universell utforming i plansammenheng.

G. Regionale mål i hht regional handlingsplan.

Gjennom statusen som pilotfylker var intensjonen at Hedmark og Oppland skal oppnå å ha økt fokus på universell utforming innenfor egne virksomhetsområder, ansvar og aktiviteter i forhold til kommunene og mot andre samfunnsaktører. Dette anses som oppnådd.

Oppfølging av universell utforming-kontaktpersonene i kommunene.

I løpet av 2012 er det sendt et månedsbrev til kontaktpersonene, samt mailer med informasjon ved behov.

Studietur

Prosjektet har avholdt studietur i oktober 2012. Dette var et samarbeid mellom fylkeskommunene og ble administrert i stor grad av koordinator for barn og unge i Hedmark f.kom.

Målet for studieturen var å heve kompetansen om universell utforming i egne rekker.

Tema for studieturen var lekeplasser, parker, sansehager, digitalt lekeutstyr, universell utforming og medvirkning fra barn og ungdom.

Målgruppen for turen var barnerepresentanten i kommunen, planleggere og ansatte i kommuner med særskilt ansvar for barn og unge, universell utforming, folkehelse m fl.

Kommunene i Oppland, Oppland fylkeskommune og Fylkesmannen i Oppland ble invitert til å melde seg på turen, som et ledd i samarbeid mellom fylkene innenfor disse temaene. Deltakerne fordelte seg slik mellom fylkene: 12 fra Hedmark og 7 fra Oppland.

Konferanser og seminarer

Prosjektet har arrangert en egen konferanse i løpet av 2012, den 28.november. «Universell utforming i praksis». Denne konferansen ble avholdt på Høgskolen i Lillehammer for å trigge mer samarbeid med studentene og studiemiljøet. Til denne konferansen ble alle kommunene i forma va universell utforming-kontaktpersoner, ordførere og rådmenn invitert. Alle bedrifter prosjektet hadde kontakt med i forbindelse med kartleggingen på reiselivssiden, fagmiljøer på høgskolene i begge fylker, studenter (gratis!). Det var hyret foredragsholdere som for eksempel Representant fra Statens Kartverk. Arne Sonflå, kartlegger i forbindelse med reiselivskartleggingen, Torhild Solbakken, førsteamanuensis ved høgskolen i Lillehammer, Reisleiv, Thor Flognfeldt, deltaker på Monsen I-ekspedisjonen Geir Arne Hageland, universell utforming-lab general, Hans Petter Olsen i tillegg til fylkesordfører i Oppland, fylkes råd fra Hedmark fk og ass fylkesmann i Hedmark. Til denne konferansen møtte det litt over 100 deltakere.

Prosjektkoordinator eller andre representanter for pilotprosjektet har hatt innlegg på konferanser, møter, seminarer hvor de likevel har vært representert. Men vi har også vært invitert på møter for å holde innlegg.

Videre har representanter fra piloten deltatt i samtlige K1-samlinger gjennom 2012/13, på verdenskonferansen UD2012, på Husbankens konferanse om universell utforming «Hit eit steg».

H. Prosjekt mål i hht regional handlingsplan. Måloppnåelse egne satsningsområder.

Det regionale prosjektet har valgt å ha et spesielt fokus på fire områder. Det har vært arbeidet i ressursgrupper for hvert område. Her presenteres arbeidsmetode og resultater for hver av disse fire områdene.

Ressursgruppe reiseliv.

Ressursgruppe reiseliv har hatt jevnlig møter gjennom hele året. Ca annenhver måned. Ressursgruppa er bestående av representanter fra fylkeskommunene, men også fra NHO og brukerorganisasjonene. Gruppa har også jevnlig hatt «besøk» av kartlegger fra Norsk Turistutvikling.

Gruppa er selv svært fornøyd med samarbeidet. Det er spesielt verdifullt at det i denne gruppa også er representanter fra næringslivet. Det har vært et godt samarbeidsklima i gruppa og arbeidet har ført til mange konkrete resultat. Det er enighet i ressursgruppa om å fortsette å samarbeide også

etter prosjektets slutt. Det er bestemt at Team reiseliv og Partnerskap for reiseliv i hhv Oppland og Hedmark tar denne jobben videre etter prosjektets slutt.

I 2012 har reiselivsgruppa jobbet med kartlegging av reiselivsbedrifter. I 2011 ble 30 overnattingsbedrifter kartlagt, og i 2012 ble 30 serveringsbedrifter og 30 opplevelsesbedrifter (museer, festivaler, parker ol) kartlagt. Valget av kartlegger falt på Norsk Turistutvikling AS etter en åpen anbudsrunde. Kartleggingen ble ferdigstilt i desember 2012. Det ble utarbeidet et informasjonsskriv til bedriftene som de fikk i forkant av kartleggingen. Denne inneholdt info om universell utforming, hvorfor vi jobber med kartlegging, hvem (hvilke grupper) universell utforming er bra for, hvor man kan finne mer info om universell utforming osv. Hver bedrift har etter kartlegging mottatt en rapport fra kartlegger hvor bedriften er analysert ut fra bla krav i NS 11010-2011. Rapporten inneholder også konkrete forslag til forbedring av bedriften sett i et universell utforming-perspektiv. Resultatene av kartleggingen og rapportene blir ikke offentliggjort på noen måte. Hensikten er ikke å henge ut noen bedrifter eller stemple noen med godkjentstempel. Hensikten er å øke/ heve kunnskapen og bevisstheten om universell utforming i reiselivet og inspirere bedriftene til å legge til rette sin bedrift til å være tilgjengelig for alle uten spesielle tilpasninger ad-hoc. Bedriftene blir oppfordret til å informere om sin tilgjengelighet uavhengig av graden av tilgjengelighet. Motivasjonen for bedriftene er at markedspotensialet og den potensielle inntjeningen øker betraktelig ved å gjøre bedriften universelt utformet.

Kartlegger delte sine erfaringer gjennom kartleggingsprosessene både på egen konferanse om reiseliv i 2011 (overnattingsbedrifter), men også på pilotens konferanse om universell utforming i november 2012. . I tillegg har kartlegger vært i jevnlig kontakt med ressursgruppa med statusoppdateringer undervegs.

Det ble dannet en nettverksgruppe på 8 bedrifter på bakgrunn av kartleggingen i 2011. I etterkant av kartleggingen 2012 er det til hensikt å etablere en nettverksgruppe. Denne jobben er startet i januar 2013. Det er i første omgang sendt ut en føler på hvor mange som er interessert i å delta i et nettverkssamarbeid. Bedriftene som var med i første omgang av kartleggingen er også invitert til denne andre runden av nettverkssamarbeid. Hensikten med en nettverksgruppe er å øke kunnskapen og bevisstheten om universell utforming i reiselivet i Hedmark og Oppland.

Reiselivsgruppa har jobbet med å få universell utforming som forutsetning i tildelingsbrev fra Innovasjon Norge i begge fylkene. Gruppa hadde et møte med begge fylkeskommunene 20.10.2011. Universell utforming er nå med i fylkeskommunenes oppdragsbrev til Innovasjon Norge i begge fylker.

Det har også vært jobba med å få universell utforming inn som en egen notifikasjon i stjerneklassifiseringen overnattingsbedrifter i Norge som startet 2012. (Norsk Akkreditering) Reiselivsgruppa hadde et møte med NHD 26.08.2011. Det har også vært jobbet med å etablere universell utforming som en del av bærekraftbegrepet (egen notifikasjon). NHD viste en passiv holdning til universell utforming , og dyttet ballen over til Innovasjon Norge. Denne jobben står nå litt fast.

Det er sendt en skriftlig henvendelse til www.visitnorway.no om å henstille til å etablere en ordning for universell utforming tilsvarende grastust-ordningen (miljøsertifisering). Det er iflg visitnorway pr dato for dyrt. Det er også blitt jobbet med å få universell utforming som en del av bærekraftbegrepet hos Visit Norway. Denne jobben står nå litt fast.

Det skal i løpet av første halvdel 2013 deles ut en reiselivspris til den bedriften blant de kartlagte som viser størst vilje og handlekraft til å jobbe for universell utforming i egen bedrift. Denne prisen er på 50 000,-. Det er nedsatt en egen jury for tildelingen. Juryen består av styreleder i pilotprosjektet,

regiondirektør for NHO Innlandet, representant fra RLF og kartlegger. Det er sendt informasjon til alle kartlagte bedrifter. Prisen skal deles ut på felles fylkesting for Hedmark og Oppland i april 2013.

Tema universell utforming og sjekklister i forbindelse med kulturelle arrangementer blir presentert på møte med knutepunktfestivalene i Oppland i november. Her jobbes det mye med bevisstgjøring og kunnskapsøkning. Dette er i samarbeid med kulturavdelingen OFK.

Ressursgruppe folkehelse.

Folkehelsegruppa har også hatt møter jevnt, ca hver 6-8 uke, eller tettere etter behov. Gruppa har bestått av representanter fra fylkesmann og fylkeskommunen samt representanter fra RLF i begge fylker. Gruppa har fungert godt og prosjektet har hatt stor utbytte av forskjellene fylkene mellom. Det har vært en utstrakt kompetanseutveksling mellom f.kom og f.man. Prosessen med arbeidet like viktig som selve prosjektet og resultatet.

Etter en veldig god og produktiv første periode av prosjektperioden har folkehelsegruppa slitt litt med å få konkretisert gode arbeidsmål i handlingsplan som prosjektstyret har kunnet godkjenne. Nå har gruppa konkrete arbeidsmål som de kan jobbe videre med også etter at prosjektperioden er over. Gruppa er enig om at samarbeidet og arbeidet må fortsette også etter prosjektets slutt.

Denne perioden har gruppa drevet med mye opplysningsarbeid, informasjonsarbeid og holdningsskapende arbeid gjennom formidling av kunnskap om universell utforming og folkehelse i diverse fora; møte, konferanser mm.

Friluftsområder i begge fylker er blitt kartlagt. Nå reises spørsmålet om hva vi kan bruke denne kartleggingen og kunnskapen til i etterkant. Gruppa har lagd brosjyrer om universell utforming i kommunal planlegging som var ferdig på slutten av 2011.

Ressursgruppe transport.

Ressursgruppe på tvers av fylkene har ikke fungert optimalt og det stilles spørsmål om det jobbes med universell utforming i transportsektoren like mye uavhengig av ressursgruppa og pilotprosjektet som på grunn av prosjektet. Mye av arbeidet i transportsektoren styres av gjeldende lover og regler som ivaretar universell utforming. I denne sektoren er det tunge statlige aktører som Statens Vegvesen, Jernbaneverket/ Rom eiendom mm som er tungt inne i en stor del av prosjektene. Jobben styres også i en viss grad av tildeling av BRA-midler og KID-midler.

Det som har blitt gjort i pilotperioden på transportsiden er uansett gode tiltak. Det er blitt avholdt kurs for buss- og drosjesjåfører. Av 878 påmeldte har 202 gjennomført (pr 1. oktober 2012). Dette er et nettbasert kurs utarbeidet av Østfold fylkeskommune.

Hedmark og Oppland tilsluttes Interoperabilitetstjenester AS, felles billetteringssystem for NSB og foreløpig 15 av 19 fylker. Samme system gir mer forutsigbart system hvor vi forutsetter at universell utforming legges til grunn.

Eksempler på infrastruktur: Lillehammer skystasjon (Morgendagens skystasjon): ferdigstilt desember 2011. Gjøvik skystasjon: Kartlagt og oppgraderingsarbeid organisert. Fysisk oppgradering i gang. Elverum skystasjon: ferdigstilt høsten 2012. Hamar skystasjon: Mulighetsstudie pågår. Otta skystasjon: prosess med oppgradering pågår.

Eksempler på prosjekter som er starta i prosjektperioden er:

Oppgradering av holdeplasser ved tildeling av BRA-midler i prosjektperioden: Ringruta Gjøvik, Toten (oppgradering av 20 holdeplasser) 2012/2013: 5 holdeplasser i Hamar stortettsted 2012/2013. 6 holdeplasser i Kongsvinger 2011. Utforming av 2 holdeplasser på Magnor; planlegging av 2 holdeplasser på Skotterud 2010. Planlegging av Midtbyen holdeplass i Hamar 2010. Opprustning av 7 holdeplasser i Lillehammer 2010. Søknader sendt fra Eidskog, Kongsvinger, Ringsaker og Hedmark fylkeskommune for 2013. Tildeling av BRA-midler for 2013 har gitt Hedmark nært på 3 mill til oppgradering av holdeplasser i Kongsvinger og Stange/ Hamar. Oppland har fått tildelt ca 550 000,- til opplæring av sjåførere i hele fylket og til oppgradering av en holdeplass i Lillehammer. Bussmateriell: Nytt universelt utformet bussmateriell satt i drift i Hamarregionen 1. juli 2012. Et resultat er at flere tar bussen! Universell utforming er viktig premiss i alle framtidige anbud, og forskrift om universell utforming for buss sikrer at nytt materiell må oppfylle krav til universell utforming.

Informasjon: Hedmark og Oppland har samme system for sanntidsinformasjon. Utplassering av skjermer skjer fortløpende. Utforming av rutetabeller og oppslag på holdeplasser.

Andre prosjekter: KID-prosjekter (kollektivtrafikk i distriktene). Brukerorientering sentralt. Bestillingsruter.

Ressursgruppe stedsutvikling.

Ressursgruppe stedsutvikling har fungert godt. De har hatt møter ca 2 ganger i året og ellers tatt opp problemstillinger pr mail/ telefon. Gruppen opplever at det er forskjellige kulturer og forskjellige måter å jobbe på i de to fylkeskommunene, men at de på tross av det greier å bruke denne forskjelligheten til å lære av hverandre. Samarbeid fylkeskommunene i mellom gir nye innfallsvinkler. Gruppen bruker møtene til å utveksle erfaringer og lære av hverandre. Hvert fylke har organisert sitt arbeid – Hedmark med regional ressursgruppe, Oppland strevd med det. Samarbeidsgruppe møtes 2 ganger i året. Består av prosjektleder, de to fylkeskoordinatorene for stedsutvikling og en repr. fra hver av de to RLF. Nyttige møter for å utveksle erfaringer og gi hverandre inspirasjon – fylkene jobber ulikt. Ansvar annen hver gang for møtene. Vil fortsette med dette etter at UU-prosjektet er avsluttet.

Gruppen har jobba med kartlegging av status på arbeidet med universell utforming i kommunene. Spørreskjema ble sendt ut i 2011 i Hedmark og 2012 i Oppland. Alle kommunene i begge fylkene har nå svart. Arbeide videre med å analysere denne kunnskapen og finne ut hva det er vi kan bruke denne til. Hedmark fk har satt i gang et prosjekt hvor de har engasjert en medielinje ved en vgs til å lage en «roadmovie» hvor temaet er hvordan fungerer mitt hjemsted; «tilgjengelighet i det offentlige rom». Denne skal presenteres på den nasjonale avslutningskonferansen på Hamar i oktober 2013.

Alle kommunesenter i begge fylker er nå kartlagt i samarbeid med Statens kartverk. Dette er «overflate-kartlegging». Kommunesentret i Sel lommune, Otta, ble grundig kartlagt i 2011 og brukt som case.

5. Økonomi

Prosjektet er finansiert med midler fra Hedmark og Oppland fylkeskommuner, fylkesmannen i Hedmark og Oppland, samt prosjektmidler fra Miljøverndepartementet gjennom K1-tiltaket. Tilskudd til sammen har vært kr 700 000,- fordelt på hele 2012 og til og med februar 2013. Fylkeskommunene tilfører lønnsmidler for mars 2013.

Gjennom hele prosjektperioden har det vært tilsatt en prosjektkoordinator i 100 % stilling. Store deler av kostnadene prosjektet har er knytt til lønnsutgifter (lønn, forsikringer, arbeidsgiveravgift

mm). Videre er andre personalkostnader en stor utgiftspost; reise, kost mm i forbindelse med møter, kurs, seminarer ol.

Det er også budsjettet med en reiselivspris på 50 000,- som skal deles ut i 2013. Vi har kostnader i forbindelse med kartlegging av sentrumsområder og friluftsområder.

Vi har arrangert en egen konferanse. Denne medførte også betydelige kostnader. Det er også knytt kostnader til opptrykking av brosjyrer prosjektet er forfattere av.

Ved prosjektets slutt vil prosjektet ha et marginalt overskudd. Disse midlene vil kunne gå til konkrete prosjekt i Hedmark og Oppland sammen med basistilskudd fra MD for 2013.

Viser for øvrig til økonomisk rapport innsendt i januar til MD.

6. Gjevinstrealisering

I pilotprosjektet i Hedmark og Oppland er det blitt en gevinst i seg selv at det er samarbeid på tvers av fylkeskommunene. De to administrasjonene er organisert forskjellig både politisk og administrativt. Det har vært en utfordring at det er forskjell, men representanter fra alle fire eierne uttaler at vi har lært av dette prosjektet.

Prosjektet har det siste året hatt stort fokus på kartlegging og dokumentering av status. Pilotens fokus og mål har ligget i å øke bevisstheten om hva universell utforming er og hva en på kommunenivå og fylkesnivå kan gjøre i den daglige forvaltningen for å fylle vilkårene for universell utforming. Pilotprosjektet har også bidratt til at det i de to fylkesadministrasjonene har blitt nedsatt arbeidsgrupper både innad i en avdeling, men også på tvers av avdelinger. Disse arbeidsgruppene har et særlig ansvar for å ivareta interessene rundt universell utforming og øke kunnskapen om universell utforming i organisasjonene.

Målgruppen for prosjektet har i denne sammenhengen vært både saksbehandlere på fylkes- og kommunenivå. Men målet er at når en har bedre kunnskap om universell utforming på saksbehandlernivå, skal det gi en bedre hverdag i samfunnet vårt. Ikke for de få, men for alle.

Nødvendig for noen –bra for alle!

Et av våre delprosjekt har vært reiselivet i innlandet og universell utforming der. Prosjekt har hatt fokus på hvordan universell utforming kan bidra hos den enkelte reiselivsbedrift til å gjøre den enda bedre og enda mer konkurransedyktig. Næringslivet i begge våre fylker har hatt god utbytte/ utnytte av arbeider som er gjort i forbindelse med kartleggingen av reiselivsbedriftene. Det har vært fokus på å formidle kunnskap om universell utforming og hvorfor det er positivt for en bedrift å tilrettelegge bedriften sin etter prinsippene om universell utforming. At det kan føre til større besøk, større belegg, bedre omdømme og etter hvert mulighet for høyere inntjening og at det ligger en økonomisk gevinst i dette.

Piloten jobber videre med dannelsen av en nettverksgruppe som vi tenker oss kan bli nasjonal. Formålet med denne nettverksgruppa er å samle kunnskap om universell utforming i reiselivet, samle reiselivsbedrifter i forskjellige bransjer og dele kunnskapen, lære av hverandre. Det er også et mål å lage en kunnskapsbank med gode (og dårlige) løsninger og ideer.

Prosjektet har vært nyttig for mange på flere nivå. Vi ser nødvendigheten av at kunnskapsgrunnlaget om universell utforming er spredt på flere nivå. Det er en absolutt nødvendighet at det er kunnskap

om hva som er konsekvensene dersom en ikke planlegger og utfører etter prinsippene om universell utforming. Det er svært viktig at det samhandles mellom saksbehandlernivå og brukernivå.

Videre har dette prosjektet det siste året handlet mye om kartlegging. Det er gjort i den hensikt å skape en bevissthet rundt hva universell utforming er og hvorfor vi driver med det. Beste steg på veien er nå «fra kartlegging til handling». Hva gjør vi med all denne kunnskapen vi nå sitter med. Vi må ta i bruk kunnskapen til å gjøre innlandet universelt utformet til 2025.

Det er et mål med prosjektet at resultatene av dette prosjektet kan videreføres til neste fase. I denne første fasen har vi drevet med utstrakt kartlegging og bevisstgjøring, kunnskapsformidling, spredning og deling. Vi har brukt tid på å lære om hverandre. Nå er det tid for å gå fra kartlegging til handling. Nå vet vi status og vi vet hva som er ønsket resultat. Nå har vi nok og riktig verktøy i verktøykassa vår for å komme dit. De som sitter på denne kunnskapen og kompetansen er (skal være) ansatte i kommune og fylke i Hedmark og Oppland, men også i stor grad politikerne i begge fylker på begge nivåer. I tillegg har prosjektet hatt utstrakt samarbeid med brukerorganisasjonene i begge fylkene. Kunnskap om universell utforming er godt forankret i RLF/ fylkesnivå i begge fylkene.

Pilotprosjektet i Hedmark og Oppland opplever en merverdi, en gevinst i seg selv at vi har vært to samarbeidende fylker med det det følger med seg av læring og kompetanseutveksling. Fylkene er organisert forskjellig politisk og administrativt og arbeidsmåter, metoder, rutiner og regler er forskjellige. Dette medfører en ekstra dimensjon i arbeidet med universell utforming i Hedmark og Oppland. Vi har hatt dobbelt kunnskapsformidling! Vi har lært av hverandre og har vært nødt til og tatt hensyn til de ulike forvaltningsrutinene. Det har vært en utfordring at organisasjonen til sammen har vært så stor og mangfoldig, men i sum er det en styrke å samarbeide.

7. Endringer og tillegg

Det ble den 1. mars 2012 foretatt et skifte av prosjektkoordinator. Dette har ført til at framdriften av prosjektet har stagnert noe en periode og det er foretatt omprioriteringer i forhold til hva som var tenkt av den forrige prosjektkoordinatoren. Det jobbes nå med avslutning av prosjektet. Hvordan integrere universell utforming inn i det daglige arbeidet i kommunene og fylkeskommunene, hos fylkesmann og andre samarbeidspartnere.

8. Prosjekt faglig evaluering

Det geografisk er området prosjektetkoordinator har ansvar for er stort. Det består av til sammen 48 kommuner. Hver kommune har en kontaktperson på universell utforming. Av disse er det 13 kommuner som er tilknyttet K1-prosjektet Videre ligger eierskapet i to fylkeskommuner og hos to fylkesmenn.

Det har vært mange å inkludere, mange å forholde seg til, mye å rekke over. Tida har ikke helt strekt til til alle kommuner, alle kontaktpersoner og alle avdelinger.

Viser for øvrig til punkt 6, siste avsnitt.

9. Dokumentasjon

Eksempler på prosjekt fra Hedmark og Oppland 2012, bla:

- Egen konferanse om universell utforming. November 2012.
<http://www.oppland.no/Universell-Utforming/Nyheter/Vellykket-konferanse-pa-HIL/>
- Kartlagte sentrumsområder, se <http://www.norgeskart.no>
- Kartlagte friluftsområder, se <http://www.norgeskart.no>
- Kartlagte reiselivsbedrifter. Resultatene av denne kartleggingen ligger ikke åpent tilgjengelig, men en rapport utarbeides av kartlegger.

10. Rapport fra RLF.

RLF har gjennom hele prosjektet vært deltakende i hele prosessen. Medvirkning har vært en rød tråd i Hedmark og Oppland. Fylkesrådene for likestilling for mennesker med nedsatt funksjonsevne ble oppfordret til å skrive en kort rapport om hvordan dette prosjektet har vært ut fra deres ståsted. Nedenfor er deres rapport.

Innspill til sluttrapporten for universell utforming-Piloten Hedmark og Oppland.

Rådene for likestilling for funksjonshemmede i Hedmark og Oppland er bedt om å gi en rapport fra deres ståsted til arbeidet med pilotens sluttrapport.

Rådet for likestilling for funksjonshemmede (RLF) i Hedmark og Oppland tenker at en egen rapport blir et for stort og omfattende arbeid, men en oppsummering fra vårt ståsted vil vi gjerne bidra med.

Prosjektet var etter rådernes syn et viktig prosjekt og et prisverdig initiativ. Rådet mener prosjektet gav god mulighet for fylkene til å sette universell utforming (uu) på dagsorden i samfunnsutviklingen fremover.

For mennesker med nedsatt funksjonsevne er uu en viktig og helt nødvendig utvikling. Funksjonshemmedes ønske og rett til deltagelse og medvirkning kan kun realiseres ved at samfunnet legger til rette for det.

Uu-Piloten Hedmark og Oppland er forankret politisk i begge fylker og i begge fylkesmennenes lederforum. Dette er etter RLF sitt syn et viktig signal til alle som jobber med uu. Universell utforming er et stort tema som går på tvers av sektor og fag og stiller store krav til samarbeid og organisering.

RLF mener kravet til organisering med brukermedvirkning som premiss i alle ledd og samarbeid på tvers av fylkene var veldig riktig tenkt.

Felles styringsgruppe, prosjektgruppe og 4 ressurs/temagrupper var prosjektorganisasjonen. Prosjektet har hatt egen prosjektleder med arbeidssted primært i Oppland fylkeskommune.

Temaene som har hatt brukerrepresentanter fra begge fylkene var;

- Folkehelse
- Stedsutvikling
- Reiseliv/ destinasjoner
- Samferdsel/ kollektiv (alle ledd i transportkjeden)

Rådernes leder og nestleder deltok i prosjektgruppe og styringsgruppe.

Alle temaene skulle ha felles ressurs/ temagrupper. Dette ble det svakeste punktet i prosjektet slik RLF ser det. Det var ikke stor faglig entusiasme for en slik organisasjonsmodell. En av gruppene fulgte prosjektplanens intensjon med felles gruppe - reiselivsgruppen. Øvrige grupper ble etablert parallelt i begge fylker.

Reiseliv

RLF mener det er mye å lære av reiselivsgruppen i arbeidsform og måloppnåelse, selv om det også i denne gruppen har vært brukerrepresentanter som ikke har vært innkalt. En av brukerrepresentantene har vært innkalt og møtt hele tiden så her må det ha vært en misforståelse.

Denne gruppen har fulgt godt opp arbeidsformen fra prosjektplanen med felles gruppe, og samarbeidet på tvers av fylker gjennomgående. Brukerrepresentanten har vært likeverdig i sin rolle i alle sammenhenger.

RLF mener det som er oppnådd så langt på dette området vil gi uttelling på flere områder. (markedsføringen, innovasjon, reiselivets omdømme mm)

Generelt vedr.ressursgrupper /temagruppene

Når det gjelder de tre andre temaene ivaretar de mer de offentlig tjenester med en tenkning som i sterkere grad opptrer tilretteleggende enn f.eks reiseliv som er mer utad og markedsorientert.

RLF mener alle gruppene har noe å lære av den sterke pådriverrollen og initiativet som reiselivsgruppen utviste.

Transport/ Kollektiv

Denne gruppen har etter RLFs oppfatning hatt en god bevissthet knyttet til økt kompetanse i sektoren. Ved å tenke sammenhengende transportkjede, bestillerkompetanse i anbud, brukermedvirkning osv

.....

Møteaktiviteten har vært lite strukturert, ikke møteplaner og dermed vanskelig å følge opp.

Folkehelse

Folkehelse har hatt mye fokus på uu i plan og det er utarbeidet veileder for dette. Det er et viktig arbeid. Vi mener dette arbeidet fortjener større oppmerksomhet og synlighet. Det mangler strategi for synlighet av alle temaene - men folkehelse spesielt.

Det er avholdt konferanser i regi av folkehelsegruppen i Hedmark med god oppslutning.

Arbeidsformen har vært ujevn, lite struktur på dagsorden og uforutsigbar møtehyppighet. RLF sin representant har av den grunn hatt vanskeligheter med å delta.

Stedsutvikling

Stedsutvikling er et viktig tema og som rommer det meste av de andre temaene piloten har fokusert på. Hedmark og Oppland har i gjennom mange år vært aktive og dyktige på stedsutvikling og satset mye på dette. RLF mener nok at fylkene kan være enda sterkere pådrivere i dette arbeidet og ikke minst i å bli bedre til å utvikle samarbeidsmodeller der brukerne er med som likeverdig part fra start til slutt.

Det er umåtelig viktig at en klarer å finne frem til gode måter å samarbeide og samhandle med brukerne på.

Videre arbeid

RLF er opptatt av at prosjektet ikke stopper opp med prosjektets avslutning. Eierne må sørge for at noen får et klart ansvar for oppgaven faglig, og at arbeidet går videre i tett dialog og samhandling med brukerne (RLF'ene). Det er viktig at det blir gitt ressurser (kjøp av tid) slik at arbeide ikke blir utenpå alt annet.

I Hedmark fylkeskommune er det etablert en faglig universell utforming-gruppe. Denne bør gis et klart mandat og være en synlig/ formelt oppnevnt gruppe med ansvar for at arbeidet fortsetter.

Det er ikke gjennomførte tiltak i uu Pilotens handlingsplan som må vurderes for gjennomføring eller avsluttes.

Hvordan eierne organiserer seg vil ikke RLF blande seg inn i på annet vis en å vise til eksempelet i hfk som kan utvikles - men vi er helt tydelige på at ressurs må avsettes og synliggjøres.

Alle de 4 temaene i piloten er viktige temaer som ikke må slippes før alle tar sin del av det lovpålagte ansvar som påligger deres område. Den kompetansen som er opparbeidet hos enkelte må komme flere til gode og påfyll må gis.

Det er etablert uu- kontakter i alle kommunene i begge fylker og dette er en viktig forankring og ressurs å holde tak i og samarbeide med videre.

Avslutningsvis har RLF Hedmark og Oppland drøftet viktigheten av videre samarbeid på dette området eller ikke. Vi er av den oppfatning at samarbeid er viktig der en føler at det er naturlig og der det er en klar gevinst i det å samarbeide.

Temaene transport og reiseliv er etter vår oppfatning store og tunge politikkområder og så fylkesovergripende at de bør samarbeidets om videre.